

Els batua (nòmades), s'arribaren a establir a llars de Burundi.

I amb l'ajuda de VSF construïren nous edificis de totxana de ciment.

Solidaris

Text: **Ander Zurimendi**
Fotos: **David Martínez / VSF**

PALMA Els grans llacs de l'Àfrica, una de les zones poblacionalment més denses, aglutinen països com Tanzània, el Congo i Burundi. Àrees de gran pobresa material, tot i la seva riquesa en jaciments minerals.

Allà dirigeix les seves tasques de cooperació ONG com Veïns sense Fronteres (VSF) i CEPAC (Col·lectiu d'educació dins la prevenció de conflictes). Dues organitzacions amb un mateix segell: nascudes a Mallorca, però ampliades a la Península. I amb un radi d'acció concentrat específicament arreu dels grans llacs.

Miquel Monroig (Petra, 1959) és un veterà del moviment de cooperació envers el Tercer Món. Membre de les dues ONG esmentades, Monroig ha passat part de l'estiu a Burundi, viatge que ha aprofitat per reunir-se amb els membres autòctons d'Abi. Es tracta d'una organització agermanada amb VSF. I el seu nom, Abi, bé a dir: "els que es reuneixen davant el foc per compartir".

Ara bé, sempre des de la idea de cooperació; i no imposició. El matís és important, ja que no fa

tant de temps que algunes ONG encara segueixen el model de cooperar segons els criteris de necessitat. I no pas el de la població autòctona a la qual es volia ajudar.

Burundi

Una de les regions menys desenvolupades és Burundi, on el VSF ha concentrat esforços per crear una xarxa de turisme responsable. A més a més, VSF hi desenvolupa dos centres de producció interessants.

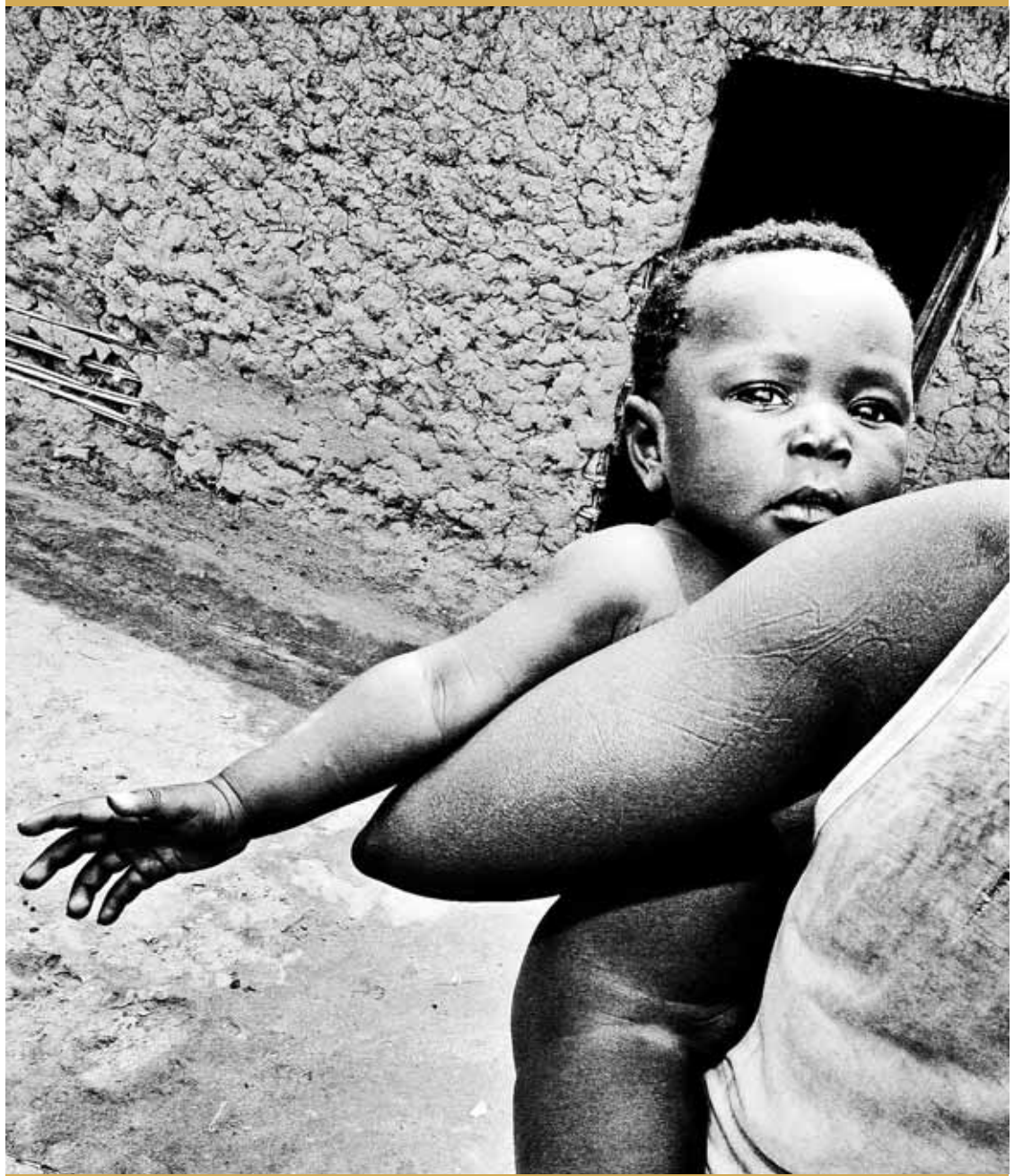
El primer és el de cria de conills, que després passen pel seu escorxadador per ser comercialitzats. La planta s'ubica a una barriada de relativa nova construcció, un poc posterior a la guerra que devastà el país.

El segon centre és complementari del de conills i també inclou l'alimentació: la conservació de la tomàtiga. I és que la zona dels grans llacs és bona per la ramaderia i l'agricultura extensiva. Però la climatologia representa un perill per a la producció. És per això que han de menester l'embotellament de la tomàtiga, cosa que permet guardar-ne així els excedents per a èpoques de l'any en què manquen els aliments.

A més a més, VSF ha duit endavant un programa amb els batua (els que no son persones), una tribu nòmada que darrerament s'està establint. VSF els ajudà a

Grans Llacs, gran misèria Postals de l'Àfrica

L'ONG mallorquina Veïns sense Fronteres treballa en una dotzena de projectes de cooperació al Congo, Burundi, Tanzània i Mali: la zona dels Grans Llacs

Una mirada bella, però una mirada perduda. Nin a Burundi. Foto: David Martínez

Una família de Gishora, que cultiva la tradició dels tambors, amb una de les vaques que reberen a cada llar.

construir 50 habitatges (no només de fang, sinó de ciment!). Amb aquesta activitat, a més a més, han après un ofici i ara podran fer feina de picapedrers.

També es donà una vaca a cada família de la zona de Gishora "per poder sobreviure en millors condicions" i preservar així la seva cultura: els ancestrals tambors.

Congo

La situació al Congo és conflictiva. Encara viuen enmig d'una guerra de guerrilles: potser de baixa intensitat, però igualment mortífera. VSF es concentra en l'ajuda d'emergència i sanitària. Tal com explica Monroig, "les conseqüències sempre les pateixen els civils".

Allà es troba la regió d'Uvira i Bukavú. Aquesta darrera representa la paradoxa de viure en la misèria tot i que és immensament rica en els voltants del coltan. "Es tracta d'un material utilitzat per fabricar telèfons mòbils i altres aparats electrònics; del qual tenen el 85% de les reserves mundials", explica el veterà cooperant.

Amb causes econòmiques de per mig, la guerra de guerrilles que dessagna el Congo s'ha encruelit amb les dones. Soldats i guerrillers les exploten sexualment com a arma per destruir l'enemic. És per això que VSF ha construït un casa d'acollida per a dones que hagin patit aquesta violència sexual.

Tanzània

La regió de Kigoma és la ubicació d'un casa d'acollida de nins del carrer, als quals se'ls ofereix Formació Professional. A més a més, treballen ja en la Unitat de

Secat de peix. No debades, els grans llacs són un immens banc de peix d'aigua dolça.

A Tanzània, però, la burocràcia estatal envers la feina de les ONG és més gran. "Les autoritats ho miren tot amb més recel", confessa Monroig. Alhora que matisa: "La tònica general, a l'Àfrica, és de col·laboració".

Mali

Aquest estiu també ha estat marcat per l'inici de la construcció de cinc pous d'aigua potable a Mali. Un projecte per al qual han comptat amb l'ajuda financera de l'Ajuntament de Palma.

La majoria de projectes, però, són finançats mitjançant el Fons Mallorquí de Solidaritat.

I allà continua Monroig, antic missioner, actual cooperant, compromès per sempre. •

“

Soldats i guerrillers violen les dones per sistema. Per a ells, no és més que una altra manera de destruir el seu enemic”

MIQUEL MONROIG
Membre de Veïns sense Fronteres

Contadors d'històries

MIQUEL ÀNGEL MARIA
www.miquelmaria.cat

Què en sabem, d'Àfrica? Quan has llegit *L'antropòleg innocent*, de Nigel Barley, i alguns llibres de Ryszard Kapuscinski, t'adones que no en saps un borrall, i aprens a ser molt caut i humil a

l'hora de formular qualsevol judici sobre el gran continent del sud. D'acord, amb internet tot ho tenim a la distància d'un sol clic, però les informacions que naveguen per aquests oceans no aconsegueixen transmetre'n l'ànima de l'Àfrica. Just ens deixen veure la seva pell, i encara.

Per tal de garantir la transparència dels projectes de cooperació internacional finançats des de les Illes Balears, cada cop és més freqüent que les entitats o administracions enviïn un supervisor als països on s'executen. Així, cada vegada són més les persones del nostre entorn

Una muller dona pit, alhora, els seus dos infants.

La guerra dessagna el Congo. Viuen dins la misèria, tot i ser un país ric en minerals com el coltan, que s'utilitza per fabricar els mòbils

VSF ha impulsat a Tanzània un centre de criança i escorxament de conills, a més d'una embotelladora de tomàtiga en conserva

Monroig, a la dreta, amb col·laboradors d'una ONG de Burundi.

“

Una paraula d'un contador d'històries val més que les mil imatges tòpiques que ens entelen la mirada”

que han viatjat a l'Àfrica. Algunes ho fan amb esperit de buròcrata. Ja s'ho faran. Altres s'han deixat sorprendre per la vida que hi bateja i que vessa a borrellons, i n'hi ha que han connectat amb la fascinant tradició

africana dels contadors d'històries, de manera que, quan tornen entre nosaltres, tenen moltes, moltes coses per contar-nos. Regalau-vos una conversa amb en Miquel Monroig i descobrireu que una paraula d'un contador d'històries val més que les mil imatges tòpiques que ens entelen la mirada. Entendreu que l'art de contar històries és, per als pobles africans, molt més que una experiència estètica de la paraula. Perquè, com diu Joseph George, a l'Àfrica una narració es considera bella per les veritats que mostra i per les comunitats que ajuda a construir. •